

החבילה הוא מסלקן לתפילין של ראש מראשו, וקושרן בזרועו כדי שראשו יהיה פנוי למשא החבילה.

הרי שיש מקום ביד לשתי תפילין.

ומקשינו: אימר דאמר רב הונא שמניחו בזרועו, משום שהתירו לו כדי שלא ינהג בהן דרך בזיון, שלא יניח חבילתו עליהם, ולכן התירו לו לשימם בזרועו.

אבל שיהא המקום ראוי להנחת תפילה נוספת — מי אמר?

ומסקינן: אלא כדאמר רב שמואל בר רב יצחק לגבי תפילין של ראש:

מקום יש בראש שראוי להניח בו שתי תפילין.

הכא נמי לגבי תפילין של יד אמרינן: מקום יש ביד שראוי להניח בו שתי תפילין! (14)

תנא דבי מנשה: "וקשרתם לאות על ירך" — זו קיבורת, גובה הבשר שבזרוע, שהוא העצם בין המרפק לכתף.

"והיו לטוטפות בין עיניך" — זו קדקד.

ומבארינן: היכא בקדקד?

אמרי דבי רבי ינאי: מקום שמוחו של תינוק רופם רך.

ומבאר הגמרא מחלוקת תנא קמא ורבן גמליאל במתניתין:

לימא בדרב שמואל בר רב יצחק, דאמר מקום יש בראש להניח בו שתי תפילין — קמיפלגי.

דתנא קמא לית ליה דרב שמואל בר רב יצחק, ולדעתו אין מקום בראש ובזרוע אלא רק לזוג תפילין אחד. ולכן אסור להכניס לעיר יותר מזוג אחד.

ורבן גמליאל אית ליה דרב שמואל בר רב יצחק, ויש מקום בראש ובזרוע לשתי תפילין.

ודחינן: לא פליגי בהכי! אלא, דכולי עלמא אית להו דרב שמואל בר רב יצחק.

והכא: בשבת אם היא זמן תפילין קמיפלגי.

דתנא קמא סבר: שבת זמן תפילין, ואין התפילין נחשבות כתכשיט אלא קיום המצוה בלבד הוא שעושה אותן למלבוש.

הילכך, רק זוג אחד מותר להכניס. ועוד, דכיון דשבת זמן תפילין היא, הרי יש איסור "בל תוסיף" בהנחת שתי זוגות תפילין. ואתי איסור בל תוסיף ועושה את התפילין למשא. (15)

ורבן גמליאל סבר: שבת לאו זמן תפילין הוא, ולא המצוה גורמת שיהא על התפילין שם מלבוש, אלא הן תכשיט מצד עצמן.

15. רש"י. והקשה הרש"ש דבלא המשא הרי יש כאן איסור בל תוסיף.

14. מבואר במדרש דשיעור רוחב תפילין הוא שתי אצבעות על שתי אצבעות. תוד"ה מקום.